

29 ΜΑΪΟΥ 1453. Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ. Γράφει ο Νικόλαος Φωτιάδης.*

Εισαγωγή.

Ήταν ημέρα Τρίτη όταν η “Βασιλεύουσα” έπεσε στα χέρια των Αγαρηνών.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης απετέλεσε την συγκλονιστικότερη είδηση που γνώρισε ποτέ ο άνθρωπος σε όλα τα μήκη και πλάτη της Γης. «Η πόλις εάλω!!!» Οι ιστορικοί συμφωνούν ότι η λεηλασία της πόλεως κράτησε, όπως είχε υποσχεθεί ο Μωάμεθ στους στρατιώτες του, τρεις ημέρες και τρεις νύχτες. Ο λαός σφάχτηκε ανελέητα. Οι εκκλησίες με πρώτη την Αγία Σοφία λεηλατήθηκαν και μολύνθηκαν. Ένας ολόκληρος πολιτισμός χάθηκε, χιλιάδες βιβλία και εικόνες κάηκαν, κομματιάστηκαν ή πουλήθηκαν στα παζάρια.!!

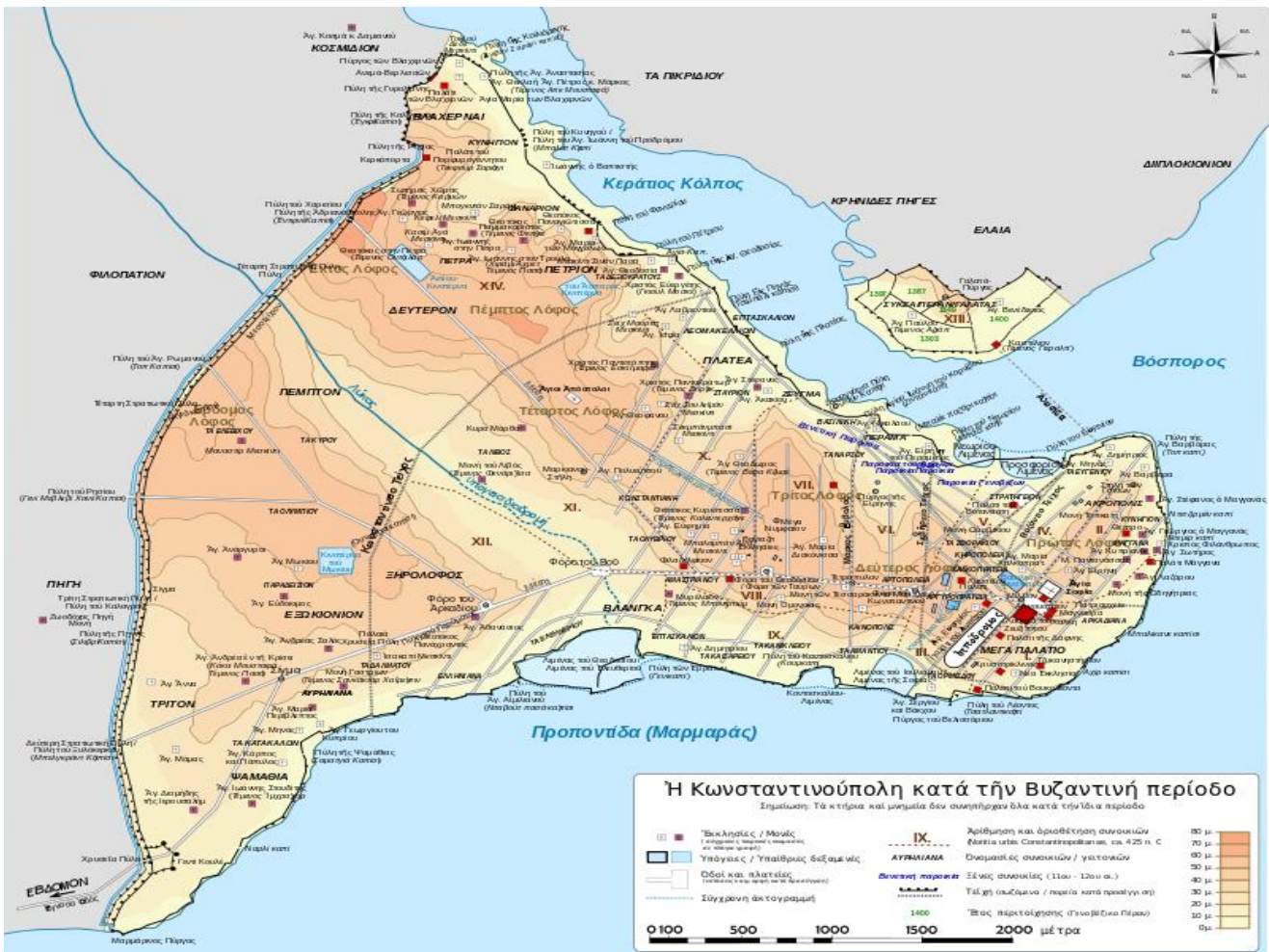
Ο τελευταίος Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος όμως δεν πέθανε. Κανένας δεν τον αναγνώρισε νεκρό. Κανένας δεν ξέρει που είναι ο τάφος του. Ζει στα όνειρα του Έθνους. Η λειτουργία δεν τελείωσε. Η εκκλησία δεν τον ανακήρυξε Άγιο. Το Έθνος δεν τον τίμησε, όπως θα τον τιμούσε αν είχε πεθάνει.

«Άγγελοι τον παρέλαβαν, τον έλουσαν και τις πληγές του έπλυναν με μόσχο και με μύρο του έστρωσαν να κοιμηθεί σε κλίνη από βύσσο κι' Αρχάγγελοι με πύρινες ρομφαίες τον φυλάνε μέχρι νάρθει η ώρα του για να τότε ξυπνήσουν.».

Η πόλη της Κωνσταντινούπολης χτίστηκε σε μία χερσόνησο χονδρικός τριγωνική σε σχήμα. Τα τείχη της εκτεινόμενα από τη συνοικία των Βλαχερνών (στον Κεράτιο κόλπο), ως τη συνοικία του Στουδίου (στην Προποντίδα), είχαν μήκος περίπου τέσσερα μίλια.

Μελαγχολικά στέκονται σήμερα τα μοναδικά, όπως και η Βασιλεύουσα, αυτοκρατορικά τείχη της Κωνσταντινουπόλεως. Χτίστηκαν από το Μεγάλο Κωνσταντίνο και αντικαταστάθηκαν αργότερα από το περίφημο, με δύο έως τρεις σειρές τείχος, του Μεγάλου Θεοδοσίου. Ίσως περιμένουν το Μαρμαρωμένο Βασιλιά με το Δικέφαλο Αετό.

Γεγονότα – Χρονολογίες.

6 Απριλίου. Οι Τούρκοι άρχισαν τον αγώνα με ισχυρό βομβαρδισμό των τειχών. Όταν όμως έπεσε η νύχτα, οι αμυνόμενοι κατόρθωσαν να κάνουν τις επιβαλλόμενες επισκευές.

11 Απριλίου. Ο Σουλτάνος έξω από τη σκηνή του δίνει οδηγίες ώστε να τοποθετηθούν τα μεγάλα πυροβόλα απέναντι από τα τείχη και από την επόμενη ημέρα άρχισε ο βομβαρδισμός για να διαρκέσει επί έξη εβδομάδες.

18 Απριλίου. Δύο ώρες μετά τη δύση του ήλιου, ο Μωάμεθ που είχε περισσότερες ελπίδες στην ξηρά, διέταξε έφοδο κατά του Μεσοτειχίου με ακοντιστές, τοξότες και άνδρες της φρουράς των γενιτσάρων χωρίς όμως επιτυχία, παρά τον τετράωρο αγώνα.

21 Απριλίου. Ο σουλτάνος με το επινοητικό του μυαλό, αποφάσισε να μεταφέρει πλοία από το Βόσπορο στον Κεράτιο Κόλπο, περνώντας τα από την ξηρά πάνω σε τροχοφόρα έλκηθρα, τα οποία θα ρυμουλκούσαν ομοζυγίες βοδιών και ομάδες ανθρώπων.

Οι σημαίες των πλοίων ανέμιζαν, οι σάλπιγγες ηχούσαν, ενώ το ένα πλοίο μετά το άλλο μεταφερόταν από το Βόσπορο στον Κεράτιο Κόλπο.

Γύρω στα εβδομήντα Τουρκικά πλοία μεταφέρθηκαν, τα οποία έβλεπαν οι Χριστιανοί φρουροί από τα τείχη.

13 Μαΐου. Ολοκληρώθηκε η μετακίνηση των πλοίων, παρά τις αντιρρήσεις ορισμένων πληρωμάτων και η κύρια αποστολή των ναυτών ήταν να φροντίσουν για την επισκευή των τειχών.

23 Μαΐου. Οι Τούρκοι προσπάθησαν να υπονομεύσουν και πάλι το τείχος των Βλαχερνών. Οι Χριστιανοί υπερασπιστές των τειχών περικύκλωσαν και συνέλαβαν μερικούς υπονομευτές, οι οποίοι αναγκάστηκαν να αποκαλύψουν όλες τις θέσεις των Τουρκικών υπονόμων, οι οποίες καταστράφηκαν κι' έτσι οι Τούρκοι πλέον εγκατέλειψαν τις υπονομευτικές τους δραστηριότητες.

25 Μαΐου (Παρασκευή). Ο Μωάμεθ προτείνει στον Αυτοκράτορα να εγκαταλείψει την Κωνσταντινούπολη με το Στρατό και τους αυλικούς του με αντάλλαγμα την ηγεμονία της Πελοποννήσου. Η απάντηση του Αυτοκράτορα ήταν ένα νέο «Μολών Λαβε».

27 Μαΐου (Κυριακή). Οι βομβαρδισμοί με τα τουρκικά πυροβόλα συγκεντρώνονται εναντίον του φράγματος στο εσωτερικό του Μεσοτειχίου. Ο Σουλτάνος περιέτρεξε καβάλα στο άλογο όλο το στράτευμα για να αναγγείλει ότι σύντομα θα γίνει η μεγάλη έφοδος.

28 Μαΐου (Δευτέρα). Ολοκληρώνονται οι προπαρασκευές των Τούρκων για την τελική εξόρμηση.

Ο ιστορικός Κριτόβουλος αναφέρει ότι ο Σουλτάνος κάλεσε το απόγευμα στη σκηνή του τους υπουργούς και στρατηγούς του και υπενθύμισε τα πλούτη που περιείχε η Πόλη και τα λάφυρα που σε λίγο θα ήταν δικά τους. Τόνισε ότι επί αιώνες είχαν ιερό πόθο να κυριέψουν την Πόλη, ότι οι Χριστιανοί ήταν λίγοι και εξαντλημένοι χωρίς εξωτερική βοήθεια.

Μεγάλη λειτουργία τη νύχτα στην Αγία Σοφία. Οι υπερασπιστές της Πόλης και ο Αυτοκράτορας μεταλαμβάνουν των αχράντων μυστήριων.

Έπειτα ο Παλαιολόγος καβάλα στην αραβική φοράδα του γύρισε στο παλάτι στις Βλαχέρνες, ζήτησε συγχώρεση από τους ανθρώπους του και συνοδευόμενος από τον πιστό του Φραντζή περιήλθε τα χερσαία τείχη και διαπίστωσε ότι οι πύλες του εσωτερικού τείχους ήταν κλειστές. Κατόπιν ο Αυτοκράτορας είπε στον Φραντζή να φύγει και δεν ξανασυναντήθηκαν ποτέ. Η μάχη άρχισε.

29 Μαΐου (Τρίτη). Κατά τη μια και μισή το πρωί ο Σουλτάνος έκρινε ότι όλα ήταν έτοιμα και έδωσε τη διαταγή της εφόδου. Ο ξαφνικός θόρυβος ήταν τρομακτικός. Σε όλη τη γραμμή των τειχών οι Τούρκοι όρμησαν με κραυγές, τύμπανα και σάλπιγγες.

Οι Χριστιανοί υπερασπιστές της Βασιλεύουσας περίμεναν στις θέσεις τους και όταν δόθηκε το σύνθημα του συναγερμού, άρχισαν να κτυπούν οι καμπάνες των εκκλησιών, ενώ έσπευδαν γυναίκες μεταξύ αυτών και καλόγριες στα τείχη να βοηθήσουν στη μεταφορά υλικών για την ενίσχυση των οχυρωμάτων.

Οι γέροντες και τα παιδιά συνέρρεαν στις εκκλησίες, πιστεύοντας στην προστασία των Αγίων και αγγέλων. Πλήθη πιστών, παραμερίζοντας την πίκρα από την ασέβεια στο ναό των Λατίνων και των εξωμοτών, εισήρχοντο στην Αγία Σοφία. Ιερείς που θεωρούσαν την ένωση με τη Ρώμη ως θανάσιμο αμάρτημα, προσήλθαν στο ιερό για να λειτουργήσουν μαζί με τους Ενετούς.

Ο καρδινάλιος ήταν εκεί και πλάι του επίσκοποι που δεν είχαν αναγνωρίσει ποτέ την εξουσία του.

Όλες τις σκοτεινές ώρες πριν από την αυγή τα εκκλησιάσματα περίμεναν και προσεύχονταν στην Υπέρμαχο Στρατηγό, την Παναγία.

Η επίθεση των Βαζιβουζούκων εκδηλώθηκε σε όλο το μέτωπο με ισχυρότερη πίεση στην κοιλάδα του Λύκου, ύστερο από δίωρο όμως αγώνα ο σουλτάνος διέταξε να αποσυρθούν αφού κούρασαν τους Χριστιανούς υπερασπιστές των τειχών.

Μόλις πρόλαβαν να ανασυγκροτήσουν οι Χριστιανοί τις γραμμές τους δέχονται επίθεση από συντάγματα Τούρκων της Μικράς Ασίας, καλά οπλισμένους και πειθαρχημένους που ρίχτηκαν με ορμή πάνω στο φράχτη, ανεβαίνοντας ο ένας πάνω στους ώμους του άλλου για να στηρίξουν τις σκάλες και να ανοίξουν το δρόμο για την κατάληψη της Πόλης.

Μια ώρα περίπου πριν την αυγή, ένα βλήμα από το πυροβόλο του Ουρβανού γκρέμισε μέρος του φράχτη και μια ομάδα από τριακόσιους Ανατολίτες ρίχτηκε μέσα από το ρήγμα, φωνάζοντας ότι η Πόλη ήταν δική τους. Οι Χριστιανοί, με επικεφαλής τον Αυτοκράτορα τους περικύκλωσαν, σκότωσαν αρκετούς και τους υπόλοιπους τους απώθησαν προς την τάφρο.

Η επίθεση ανακόπηκε και τα στρατεύματα γύρισαν πίσω αποθαρρύνοντας τον Ισάκ πασά.

Ο Σουλτάνος, ανήσυχος μήπως διαψευσθούν οι ελπίδες τους, έδωσε διαταγή να επιτεθούν γρήγορα τα στρατεύματα των γενιτσάρων, πριν προλάβουν οι Χριστιανοί να πάρουν αναπνοή και κάνουν πρόχειρες επισκευές στο φράχτη,

Ο αγώνας στο φράχτη ήταν τώρα σώμα προς σώμα. Επτί μια ώρα οι σκληροί γενίτσαροι προσπαθούσαν να ανοίξουν δρόμο απέναντι στους ολιγάριθμους εξασθενημένους Χριστιανούς.

Στη γωνία του τείχους των Βλαχερνών, ακριβώς πριν ενωθεί με το διπλό Θεοδοσιακό τείχος, υπήρχε μια μικρή πύλη εξόδου, γνωστή με το όνομα Κερκόπορτα. Κατά τον αγώνα οι Μποκκιάρντι και οι άνδρες τους τη χρησιμοποίησαν αποτελεσματικά εναντίον των ανδρών του Καρατζά πασά. Τώρα όμως, κάποιος, επιστρέφοντας από μία έξοδο, ξέχασε να την αμπαρώσει και μέσα στη σύγχυση μερικοί Τούρκοι πέρασαν μέσα από αυτή στην αυλή που ήταν πίσω της και άρχισαν να ανεβαίνουν μια σκάλα που οδηγούσε στην κορυφή των τειχών. Ο Σουλτάνος αντιλήφθηκε τον πανικό και φωνάζοντας «η Πόλη είναι δική μας» διέταξε τους γενίτσαρους να επιτεθούν. Σε λίγο πολλοί γενίτσαροι έφθασαν στο εσωτερικό τείχος και πάνω από την Κερκόπορτα κυμάτιζαν Τούρκικες σημαίες. Τότε ακούστηκε η κραυγή «Η Πόλη εάλω!».

Ήταν λίγο πριν από την ανατολή του ηλίου όταν ένας πυροβολισμός βρήκε στο στήθος του Τζιουστινιάνι, ο οποίος παρακάλεσε να το μεταφέρουν μέσα στην Πόλη και από εκεί σε ένα Γενουατικό πλοίο. Μαζί του υποχώρησαν και οι στρατιώτες του και ο Αυτοκράτορας απέμεινε με λίγους Έλληνες στο πεδίο της μάχης μόνος και αβοήθητος.

Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος κάλπασε προς τα ρήγματα του φράχτη με το δον Φραντζίσκο ντε Τολέντο, το Θεόφιλο Παλαιολόγο και τον Ιωάννη Δαλμέση, πέταξε τα Αυτοκρατορικά εμβλήματα και δεν το ξανάδε κανείς.

Η τελευταία μικρή εστία αντίστασης ήταν οι Κρήτες ναύτες στους τρεις πύργους στην είσοδο του Κερατίου, οι οποίοι νωρίς το απόγευμα παραδόθηκαν με δυσφορία υπό τον όρο να μη θανατωθούν.

Οι σφαγές, οι λεηλασίες και οι καταστροφές στην Πόλη κράτησαν, σύμφωνα με την υπόσχεση του σουλτάνου, τρεις μέρες και τρεις νύχτες.

Διαπιστώσεις – Συμπεράσματα.

α. Στις 29 Μαΐου 1453 ένας πολιτισμός σαρώθηκε αμετάκλητα.

β. Για έντεκα αιώνες η Κωνσταντινούπολη απετέλεσε το κέντρο ενός κόσμου φωτός. Έγινε όμως έδρα θηριωδίας, αμάθειας και μεγαλόπρεπης ακαλαισθησίας.

γ. Η Βασιλεύουσα έπεσε στα χέρα των Αγαρηνών, αλλά έπεσε σαν θρυλική ηρωίδα πολεμώντας ηρωικά ως το τέλος τους απίστους, εγκαταλειμμένη από τους Δυτικούς συμμάχους της.

δ. Οι πραγματικοί Έλληνες θεωρούν τη μαύρη Τρίτη «αποφράδα» και αισθάνονται ρίγη εθνικής μνήμης όταν μιλούν για τον τελευταίο Αυτοκράτορα που αβοήθητος πάλεψε με τις ορδές των βαρβάρων.

ε. Η ήττα αυτή της Κωνσταντινούπολης, τόσον αθλία όσο και αξιοθρήνητη, υπήρξε μία μεγάλη νίκη των Τούρκων, μια τρομερή καταστροφή των Ελλήνων, ένα αίσχος των Λατίνων.

στ. Η Κερκόπορτα, ένας κόκκος άμμου, έκρινε την ιστορία του κόσμου.

Επίλογος.

Όσοι επιθυμούν να γνωρίσουν με λεπτομέρεια τα της αλώσεως της “Βασιλίδος των Πόλεων” που ονομάσθηκε από τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο «το Χάρμα και η Ελπίς του Γένους», δεν έχουν παρά να μελετήσουν το βιβλίο του ΓΕΣ/ΔΕΚ 1983 με τίτλο «**Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως**» του πλέον έγκυρου και υπεύθυνου μελετητή του Βυζαντίου, του Βρετανού ιστορικού **Στήβεν Ράνσιμαν**, ο οποίος είπε ..” **Τα κτήνη είναι του Θεού. Οι κτηνωδίες είναι των βαρβάρων Ανθρώπων**”!!

***Αντιστράτηγος ε.α. Νικόλαος Φωτιάδης
Επίτιμος Υποδιοικητής Δ' Σ.Σ.**

Πηγή : <https://agonas.gr/>